D·N
9/12 1956

Kriserna och Atlantpakten

De senaste månadernas händelser i Ungern och Mellanöstern har ställt Atlantpakten under debatt. Man har svårt av på skilda håll med oro eller belåtenhet frågat sig om pakten fyller sitt syfte och om det är möjligt att för framtiden bevara den.

Ryslands krossande av den ungerska frihetsrörelsen har aktualiserat den första av dessa frågor. Om Atlantpaktens försvarskrafter varit starkare, om dess armé i Västeuropa verkligen åtgått den styrka som för några år sedan planerades, skulle, sägs det, Ryssland inte ha vågat slå ned Ungern. Detta resonemang är eller all sannolikhet felaktigt. Atlantpakten är inte inriktad på att ingripa till hjälp för ryska satellitstater som söker frigörelse, utan på att försvara de till pakten anslutna staterna. Någon opinion för väpnat stöd åt det kämpande Ungern har inte funnits i Västern och skulle säkerligen inte ha uppstått ens om alliansens maktmedel i Europa varit vida starkare. Det har ansetts säkert att ett ingripande i Ungern skulle betyda ett världskrig: det kan tänkas att denna uppfattning är oriktig och att ryssarna skulle ha dragit sig tillbaka inför invyckande Atlantpaktstrupper eller för ett hot om en sådan aktion, men risken för ett storkrig har i varje fall ingen velat ta. Förenta nationerna och Atlantpakten har i detta läge varit lika passiva — man har bjudit resolutioner i stället för väpnad hjälp.

Krisen i Mellanöstern har i vida högre grad och från mera realistiska utgångspunkter förianlett tvivel på alliansens effektivitet och hållfasthet. England och Frankrike har här angripit utan USA:s stöd, till och med utan att på förhand underrätta sin mäktige alliansbroder; USA och andra paktstater har fördömt angreppet och med framgång verkat för aktionens avbrytande. Kritiken av den engelsk-franska politiken i USA har varit skarp, och än skarpare har man i England och Frankrike klandrat den amerikanska hållningen. Så antiamerikansk som nu har inte sedan kriget stämningen varit på båda sidorna om Kanalen, detta var intrycket av politikernas och pressens uttalanden för några veckor sedan. Kan Atlantpakten bevaras under denna påfrestning? Är det möjligt att upprätthålla ett förbund då de förbundna företar avgörande utrikespolitiska handlingar utan kontakt med varandra, då följden härav blir öppna och starka motsättningar, som domineras den offentliga debatten och färgar den allmänna opinionen?

Redan torde det stå klart att de farhågor (eller förhoppningar) som uttrycks i sådana frågor är obefogade. Från alla håll kommer vittnesbörd om att de anslutna staterna håller på Atlantpakten och anser att den bör stärkas, inte försvagas elle. upplösas, på grund av de kriser och slitningar man gått igenom. Eisenhower förklarade för några dagar sedan att "meningsskiljaktigheterna mellan USA, England och Frankrike i Mellanöstern inte på något sätt får betraktas som ett försvagande av de tre Atlantmaktens historiska förbund" och att "Atlantpakten fortfarande är den orubbliga grundvalen för det amerikanska alliansystemet". Från England, Frankrike, Italien och andra allierade kommer liknande deklarationer inför Atlantpaktrådets stundande sammanträde.

Denna uppslutning kring pakten beror delvis på att motsättningen mellan de allierade stormaktera redan i huvudsak avvecklats och att den ömsesidiga kritiken i samband därmed dag för dag mildrats. England och Frankrike har vitit för USA, som kunnat uttrycka sina önskningar genom FN, men också givit FN:s resolutioner udd genom makten att i stor omfattning reglera oljetillförseln till Västeuropa. Men det bör också understrykas att spänningen hela tiden mildrats därav att, vad främst USA och England angår, opinionerna i n·m landet varit delade. I USA har en rad inflytelserika tidningar och skribenter visat förståelse för den engelsk-franska politiken och framfört sin kritik av denna politik utan varje spår av bitterhet och fördömande. I England har arbetarpartiet genomgående tagit ställning för USA:s politik mot den engelska regeringen. Inom labour torde sympatin för USA, aldrig ha varit större än nu; Bevan, förut antiamerikanismens apostel i partiet, kunde i sitt prisade anförande härom dagen se den amerikanska politiken som ett mönster för den engelska. Antagligen är detta förhållande vida viktigare än att en grupp högermän häftigt reagerar mot Amerikas uppträdande.

Det väsentliga är dock att motsättningen mellan de allierade överskuggas av den skärpta konflikten med de stater som alliansen gäller. Efter det avslöjande av den ryska politiken som ägt rum — främst genom blodsdådet i Ungern, men även genom stämpligarna i Mellanöstern — framstår Atlantpakten som än mera uppenbart nödvändig än tidigare. Avspänningsillusionismen, som dröjt kvar efter sin korta blomstring sommaren 1955, är nu sönderriven; en tydligare och bättre demenli av de tryska härskarnas bedrägliga försäkringar än Ungerns krossande kunde tänka sig, Det behövs — och häri ligger det positiva i att ohyggliga som hänt — ång tid innan denna illusionism ånyo skall bli en fara för Västerns sammanhållning och försvarsgemenskap. Den isländska socialdemokratins klara beskämtelse till Atlantpakten efter tidigare tvekan är ett av tecknen på att händelsernas språk blivit förstått. Atlantpakten får, skriver den italienske utrikesministern, inte försvagas vid en tidpunkt då hela Västern "står inför ett skarpt hot från öster och då särskilt Europa bevittnat en återgång till en brutal världspolitik".

Hemvärnets betydelse

Att OB-planen inte berörde hemvärnets uppgifter i olika lägen väckte på sin tid förvåning inom intresserade kretsar. Även på militärt håll betecknades det som ett förbiseende. Nu har riksdagsman Carl Lindberg, ordförande i Hemvärnsbefälsförbundet och nyss vald till ledande post även inom Riksförbundet för Sveriges försvar, påpekat att försvarsstabschefen i ett anförande om beredskapen utelämnat hemvärnet. Kan det vara en tillfällighet att militärledningen på det här sättet räkar glömma bort hemvärnet? General Åkerman borde utan dröjsmål ge hemvärnsledningen de begärda upplysningarna — man förstår mer än väl att de aktiva kadrerna är angelägna att alla mönsförsänd undanröjs och att det blir ett positivt besked. I Sverige liksom i grannländerna pågår just nu en kampanj för att stärka rekryteringen och särskilt få med yngre krafter.

Militärledningen har goda skäl att uppskatta hemvärnet som framskjuten bevakning och reservtillgång där ärmésrtidskrafter inte når fram. Bevakningen mot sabotörer och fenktekolonnare är dessutom en viktig del av programmet. Där är hemvärnet bart när oersättligt. I Norge och Danmark har också militärexperter och försvarspolitiker i höst samstämmigt betygat att ett kraftigt, i alla landsdelar fast förankrat hemvärn är en nödvändig beståndsdel i beredskapen.

Viktigast i hemvärnets utveckling under senare år är antagligen att den avdelning som organiseras vid krigsviktiga företag, industrihemvärnet, har fått större stadga och att driftvärnet vid kommunikationsverken förstärkts. Moderniseringen av det engelska försvaret inriktas i hög grad på det området. Hemvärnets samverkan med lokalförsvar och civilförsvar måste utbyggas.

I ett utrikespolitiskt skede som manar till ökad anslutning till hemvärnsrörelsen har sändagspärren mot bilkörning och överståthållarämbetets vägran att i tryngande fall bevilja körtillstånd för hemvärnschefer framkallat en stark reaktion. De närmast drabbade brukar ju leda sändagsövningarna, medföra materiel och instruktörer. Blir de hindrade, faller övningsprogrammet sönder. Och det kan knappast ha varit meningen med anvisningarna. Länsstyrelserna har också tolkat dem olika, men i regel, synes det, till hemvärnets förmån. Det är angeläget att misstaget rättas till av vederbörande departementschef. Säkert har han regeringen bakom sig när han ger hemvärnet detta handtag.

Som en gammal romare,

som den aggressive Cato lovade borgarrådet Berglund (s) att uppträda i fortsättningen om han inte får sin vilja fram beträffande Årsta stadion. Stockholms skattebetalare torde ta denna hötelse med jämnmod. Vi tror att de flesta skulle ha svårt att förstå om stadens myndigheter — sedan de höjt skatten med 1:40 för att klara investeringarna — satte i gång med att bygga ett storstadion för närmare 100 000 människor. Till att börja med ville hr Berglund ha anslag till projektering av detta. Han fick nej. En lyxinvestering på många miljoner kan omöjligen godtas när staden med nöd och näppe kan finansiera utgifterna för trafikmedel, bostäder, scolor, sjukhus och andra ofrånkomliga utbyggnadsuppgifter. Det kan inte hjälpas, hr Berglund får ställa sig i kön med sina anspråk. Om han även i fortsättningen egensinnigt söker armbåga sig fram, tror vi att stadsfullmäktige lika bestämt som i fredags kommer att sätta honom på plats.

PRESSGRANNAR

Frågan om internationell moral och rätt kan inte reduceras till formalistisk spjutsöveri, skriver Sven Svensson i Ljungskile i Expressen (fp) med anledning av Israels aktion mot Egypten. Mot bakgrunden av arabernas och särskilt Egyptens hållning blir Israels handling fullt förklarlig som en nödvärnsåtgärd.

Araberna som vägrat att sluta fred med Israel har ouvälligt angripit efter tre olika linjer. För det första har de vägrat medverkan till att låta det arabiska flyktingproblemet. För det andra har de upprätthållit en ekonomisk blockad mot Israel och folkrättsstridigt vägrat att låta israelitiska båtar passera Suezkanalen. Och för det tredje har de ouvälligt satt saboteringsgrupper in över Israels gränser för att störa, förstöra och mörda. För två år sedan, började dessa mördarband organiseras som en del av Egyptens armé. Efter förbundet i Amman den 26 oktober anod 2 500 man fördelade på tre olika läger i Sinai redo att börja gerillakriget i stor skala. Därtill kan läggas den ryska infiltrationen i Egypten och det faktum att många av den tyska nazismens mest fanatiska förkrämare under nya namn förlagt sin verksamhet dit. Den utdrivning av judar från Egypten som nu äger rum visar att vi i realiteten har att göra med ett nytt utslag av antisemitism.

Den 27 oktober förklarar se i Kairo radio efter den egyptiska krigsministerns hemkomst från Amman att nu hade man lyckats lägga diderparan om sin förenes hals. Vad Israels anfall i Sinaiöknen avslöjat visar att detta icke var tomt skryt. Den judiska staten skulle förnedras, dss liksom 6 milj judar utrotats i hårtrst av det "kristna" Europa allt under det demokratiernas ledare diskuterat och grotesterat. Det är mycket begärt att de ledare i Israel som varit med om de sista 30 årens utveckling skulle avstå från sin rätt till nödvärn av hänsyn till en internationell rättsordning som inte finns. Och även om man bedömer klokheten i Israels handlingssätt olika — inte är det svårt att förstå att den armé gick över stilleståndsgränsen och slog vapnen ur händerna på Egyptens kommandotroppar.

Kontantgåvan på 100 milj i våras till jordbruket vill Jordbrukarnas Föreningsblad se som en utfyllnad av "inkomstskyfrun":

Härtill kan kort och gott sägas att det inte var fråga om någon kontantgåva utan om en långsiktigare försäkringsavtal som är ömsesidigt. Det inte fullständig), eftersom det inte gick att uppnå överenskommelse att privatgen ta ut hela det belopp, som Jordbruket för att uppnå inkomstutkställighet varit berättigat till. Att denna form valdes och accepterades av Jordbruket får sen mot bakgrunden av att det då inte hade något försäkringsskydd att falla tillbaka på.

Hr Horups proposition ger inget stöd för en sådan framställning. I samband med inkomståret framhåller där att mässvårigheterna i stort sett ger samma inkomstförhållande som rådde då jordbruksprisutredningen konstaterade inkomstlikställighet (sid 91). Ingenting nämnes om att en utfyllnad skulle behövas med kontantmedel — det är Föreningsbladets eget påhitt. Dessa pengar blev en extra present som jordbruket genade sig till i slutskedet av förhandlingarna.

Den socialdemokratiske gruppledaren använde en stor del av sin tid under budgetdebatten i Stadshuset för att bedyra att Stockholm på ingt villkor skall avstå från att gå i täten för landets övriga kommuner i fråga om utgiftsexpansion på olika områden. Vad skall denna burlfrukthet tjäna till i ett läge då statsmakterna som utgiftsexpansion på olika områden. Vad skall denna burlfrukthet tjäna till i ett läge då statsmakterna yttrest krävt? frågar Svenska Dagbladet (h):

Hr Mehr går Stockholm en björnkjänst i om riksbudgetdebatten gjorde huvud taget drar någon slutsats av hans prestationa uttalanden, kan det inte gärna vara någon annan än att viljen till sparsamhet är mycket svag inom den stora socialdemokratiska gruppen i stadsfullmäktige och att det därför — som en försiktighetsåtgärd — kunde vara påkallat att bevilja staden så liten fast uppläning som möjligt under 1957.

Men dess bättre är det inte han, som bestämmer. Det finns större anledning att lyssna till andra röster. Finansborgarrådet Nils Hellenade starkt behovet av kommunal sparsamhet och högergruppens ordförande, direktör Einar Nilsson, som för övrigt debatterade som partiledare i Stadshuset med att i den fulla och klara saklighet förtroendelvändande tal, underströk ytterligare samma synpunkt. Det är nödvändigt att den av honom rekommenderade utredningen i syfte att framlägga förslag till anslagsbegränsningar och förbättring av stadens inkomster verkligen blir av. Högern har tidigare varit inne på liknande tankegångar; nu måste de realiseras.

Sparsamhetssynpunkterna berör Morgon-Tidningen (s) illa:

Så har nyligen t ex en framstående folkpartirepresentant påkallat en allmän kommunal besparingsåtgärd "till det absolut nödvändiga". I högerns särskilda utlåtande till skattefördelaget begärs t o m en speciell utredning, som skall framlägga förslag och riktlinjer för besparingsåtgärder i utgående anslag. Som riktpunkt rekommenderas en jämförelse mellan rådande standard på det kommunala området i Stockholm och vad som är regel i andra av landets största städer. Här märker man klart vad de borgerliga bär i skölden. Vad man syftar till är uppenbart en sänkning av den kommunala standarden i huvudstaden, vilken länge framstått som föregångare på många kommunala verksamhetsfält. Med all rätt vurnade den socialdemokratiske gruppledaren, hr Mehr, för dylika tendenser. Dagens relative fridsamhet i Stadshuset torde inte bli långvarig om de borgerliga med sin högerstämsjaoritet börjar göra allvar av sina på sätt signalerade avsikter.

Hr Mehr kan sannerligen inte göra anspråk på att vara någon garant för den kommunala standarden. Sedan 1950 har han prenterat en rad underbud i fråga om skatten, som, om de förverkligats, skulle ha framtvingat en standardsänkning. Det är inte tack vare, utan trots socialdemokraterna, som Stockholm på 1950-talet haft resurser att tillgodose medborgarnas anspråk på god samhällsservice.

42 av 133 städer har sänkt skatten

Av landets 133 städer visar enligt en sammanställning i Svenska Stadsförbundets Tidskrift, 17 oförändrad utdebitering medan 49 höjt och 42 sänkt skatten, I 15 städer är utdebiteringen olika inom olika församlingar, men drygt hälften av dessa har oförändrad eller sänkt utdebitering.

Skattebölningstabellen toppas av Stockholm med 1:43, överträffad endast av Östhammars församling som har 1:70.

Största sänkningen noterar Trosa med 9:75 till 11:00 kr. Blott fyra städer har för övrigt lyckats sänka sin skatt med 50 öre eller mera. Dessa är utöver Trosa Borgholm, Kalmar och Mariestad.

Av städer tillbörande landsting har 12 11 kr eller mera i skatt med Haparanda i toppen på 11:75. Lägsta skattesatserna har ett par av Stockholms förstäder: Djursholm med 6:80, Sundbyberg med 7:95 och Solna 7:98 för Råstadsområdet (6:58).

Av de rena landsortstäderna ligger sydliga Skanör-Falsterbo i botten med 8:78 närmast följd av Kiruna längst norr ut med 7:82 kr. Djursholms sammanlagda skatt inklusive landstingsavgiften blir efter årets sänkning med 30 öre så låg som 8:68.

Av de sex städerna utanför landstingen har Gävle den högsta skatte-

PÄLS
Speciar ERBJUDANDE
MÄTTBESTÄLL i bisam eller persian UTAN KÖPTVÅNG!

Beställer Ni Er drömpäls till vintern hos oss har Ni full garanti att den blir precis som Ni tänkt Er!

Schalkrage eller klnesakkrning — vida ärmar — sidslits — det är Ni som bestämmer hur Ni vill ha Er päls — vår atelje syr den efter Edra exakta mått.

När pälsen är färdigsuppsydd kan Ni prova UTAN NAGOT SOM HELST KÖPTVÅNG! Förmånligare kan det inte vara, eller hur? (Vi är övertygade att Ni, som alla våra andra kunder, blir nöjd med resultatet!)

GARANTI Vi har lägre priser — högre kvalitetsregister än amerikanska skinn.

Gör FYND! Passa på NU!

Kungs-Päls
KUNGSHOLMSPLAN 2, tr. TEL. 52 59 86
F. M. PERSON

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
Telefonannonser: 24 05 00
för rikssamtal: 22 40 20
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro-/Bfä (för annonser) nummer 1817 (för prenumeration)

Chefredaktör: Herbert Tingsten (träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Kihlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Hedman
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Meinr Heilborn
PRENUMERATIONSPRISEN
A — Stockholmsupplagan
Stor-Sthlms Övriga förd.områden landet
Månad ..... kr. 7:50 7:—
Kvartal ..... kr. 22:— 20:—
Halvår ..... kr. 43:50 39:—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/7 1956 tillhandahålles på begäran.
Från starten nr 31 000
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1956.

satsen eller 13:90 kr följd av Göteborg 12:90, Norrköping 12:75, Hälsingborg 12:50, Stockholm 12 och Malmö 11.65.

Svensk på grund i Scheldemynningen

ANTWERPEN, lördag.

AP. Gräsgesorgsbolagets motorfartyg "Nautic" på 1 900 ton grundstötte på lördagen i Scheldemynningen. "Nautic", som gick i ballast med en norsk hamn som närmaste destination, kunde senare på dagen dras los. Om fartyget fått några skador vid grundstötningen har ännu inte fastställts.

(Annons)

Lider Ni Av Luftrörskatarr

Tjocka och segt slem i luftrörens förgreningar är ofta orsaken till att Ni har svårt att andas och hostattacker. För sådana fall rekommenderas Mendaco-tabletterna, som
• lindrar vid hosta och irritation i luftrören, Mendaco bidrar till att lösa det segа slemmet, varigenom andningen gör lättare, hostan lindras och slemmen befrämjas.
Prova Mendaco-tabletterna. Det är ett registrerat läkemedel, som Ni kan köpa på apoteket utan recept.

Mir Hassan

väljer orientmattor åt RINGSTRÖM & KHAN...

Sveriges största specialaffär i mattor

Vår kollektion av *semi-antika orientmattor* är just nu intressantare och mera sevärd än någonsin. Varje matta är ett fynd i sitt slag: den är förmånligt inköpt i Orienten och kan därför erbjudas till ett pris som är utan konkurrens i vårt land. För urvalet svarar en av Orientens erkänt skickligaste mattspecialister, *Aghai Mir Hassan Ahmedi*, som sedan länge förestår vår inköpsorganisation i Teheran. Hans omvittnade smak och gedigna fackkunskaper garanterar kollektionens höga standard — en garanti som gör det lättare för Er att välja.

Välkommen in och se vårt enorma urval!

Miljöbetonad mattkultur

Varje matta — oavsett typ, färg och mönster — måste väljas med smak och omsorg för att rätt smälta in i miljön. Den skall harmoniera med och komplettera inredningen i övrigt. Först då skänker den avsedd värme och trivsel.

Beställ gärna tid med någon av våra specialister och diskutera Ert mattval på ort och ställe. Vi är rustade att tillgodose varje smakriktning.

Prisexempel:

Old Sarab	100×204	**600:—**	Old Meyghan	138×194	**1.200:—**
„ Mahal	132×200	**600:—**	„ Täbris	145×182	**1.300:—**
„ Feraghan	122×194	**950:—**	„ Bidjar	137×218	**1.375:—**
„ Ardebil	135×215	**1.100:—**	„ Lore	163×300	**1.450:—**
„ Saruk	134×201	**1.175:—**	„ Lore	160×375	**1.650:—**
„ Bidjar	143×234	**1.200:—**	„ Shazevan	145×324	**1.675:—**

RINGSTRÖM & KHAN
SVEAVÄGEN 32 Stockholm C Tel. 23 11 55

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.